

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΩΝ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

« Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδας μέσω των νέων τεχνολογιών στη Δημοτική Εκπαίδευση».

Του Γεωργίου Καραγιάννη ΤΧ2011083

ΕΠΙΒΛ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : Αγνή Παπαδοπούλου

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:	3
Περίληψη.....	4
ΘΕΜΑ ΈΝΘΕΤΟΥ: Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδος μέσω των νέων τεχνολογιών.	4
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	5
Χρησιμότητα έρευνας:	6
ABSTRACT	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10
2.1. Βυζαντινή Μουσική	10
2.2. Η παραδοσιακή Μουσική	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ.....	14
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.....	18
Γενικά στοιχεία της διδασκαλίας.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:Αναπαραγωγή Video (Οπτικοακουστικού μέσου):.....	24
Συμπεράσματα	24
Λίστα τραγουδιών για το μάθημα της Γυμναστικής.....	27
Εικόνες Οργάνων:	29
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ	32
Δημιουργία Video:	33
Βιβλιογραφία.....	34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	36
Έντυπο Ενημέρωσης σχετικά με την Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα .	36
ΕΝΤΥΠΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	40

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια για την πολύτιμη συμβολή της, τη στήριξη σε ένα τόσο δύσκολο διάστημα που διανύουμε όλοι και την ακούραστη επιστημονική καθοδήγηση που προσφέρει σε όλους τους φοιτητές. Επιπρόσθετα, οφείλω να αφιερώσω την πτυχιακή μου εργασία στη σύζυγό μου και στο γιο μου που μου συμπαραστάθηκαν όλα τα χρόνια της φοίτησής μου στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Περίληψη

Στη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία μελετάται η δημιουργία ενός διαθεματικού/πολυθεματικού σχεδίου δράσης, το οποίο περιλαμβάνει διαδραστικά μέσα εκμάθησης και έχει ως στόχο την επαφή των μαθητών της πέμπτης τάξης δημοτικού με την παραδοσιακή μουσική, τα παραδοσιακά όργανα, όχι μόνο ως απλοί θεατές ή παθητικοί ακροατές, αλλά οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά μέσω των συνεντεύξεων στους οργανοπαίκτες και συμβάλλουν με τον τρόπο τους τα παραδοσιακά όργανα να τύχουν της διάδοσης που τους αξίζει. Το σχέδιο δράσης γίνεται την ώρα των Εικαστικών. Προτείνεται το σχέδιο δράσης να γίνεται το δεύτερο μισό του έτους της σχολικής χρονιάς, μία ώρα εβδομαδιαίως για περίοδο τεσσάρων εβδομάδων.

ΘΕΜΑ ΕΝΘΕΤΟΥ: Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδος μέσω των νέων τεχνολογιών.

Στο ένθετο θα περιληφθούν:

- A) ένα σύνολο από εικόνες παραδοσιακών οργάνων (βιολί, κλαρίνο, ντέφι, λαούτο).
- B) Συνεντεύξεις από παραδοσιακούς οργανοπαίκτες
- Γ) Βίντεο με την εκτέλεση μελωδιών σε καθένα από τα τέσσερα όργανα, το οποίο θα προβάλλεται στη διάρκεια των υπό σχεδίαση μαθημάτων στην τάξη
- Δ) Cd με το υλικό (Α έως και Δ) καθώς και (στην δεύτερη πλευρά του cd) τραγούδια που θα χρησιμοποιηθούν σε μία μουσικοχορευτική παράσταση που θα λάβει χώρα στο τέλος της χρονιάς, μετά το πέρας του σχεδίου δράσης.

Ο στόχος είναι τα παιδιά να μάθουν να αναγνωρίζουν τα όργανα αυτά, τη μελωδία που αντηχούν καθώς και τη μουσική που πρεσβεύουν από τόπο σε τόπο. Δεν θα εμμένουμε ώστε τα παιδιά να ασχοληθούν με νότες και σύμβολα, αλλά με την ακοή και την όρασή τους να αναγνωρίζουν μελωδίες και όργανα, μέσα από την παρουσίαση στον υπολογιστή και μέσα από την επαφή μαζί τους. Στο ένθετο, θα συμπεριληφθεί φωτογραφικό υλικό από τα όργανα, τα οποία θα είναι ένα βιολί, ένα κλαρίνο, ένα ντέφι

και ένα λαούτο. Επίσης, θα γίνει συνέντευξη σε έναν οργανοπαίκτη ή ειδικό για τα παραδοσιακά όργανα. Θα υπάρχει βίντεο στο οποίο, ο συγγραφέας της εργασίας εκτελεί κάποιες μελωδίες σε κάθε όργανο, τα οποία θα προβάλλονται από προτζέκτορα. Θα προστεθεί ένα CD με τραγούδια που θα μπορούν να εκτελεστούν στο μάθημα επίσης της Γυμναστικής με την ανάλογη χορογραφία. Απαραίτητα για το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης είναι ένας υπολογιστής, ένας προτζέκτορας, ένα τραπέζι έκθεσης των οργάνων, ηχεία είτε στον υπολογιστή είτε ηχοσύστημα εγκατεστημένο στην αίθουσα, καθώς και τα αντίστοιχα όργανα που θα προβάλλονται.

Το κείμενο θα αναφέρει την περιγραφή των οργάνων, την περιοχή που απαντώνται, τα είδη μουσικής που αντιπροσωπεύουν. Μπορεί στο τέλος της χρονιάς, σε συνεργασία με το Γυμναστή του σχολείου, να γίνει και μία μουσικοχορευτική παράσταση, ώστε να δείξουν τα παιδιά τι έμαθαν από τις παραδοσιακές μουσικές της Ελλάδας. Φυσικά δε θα λείπει η πρακτική και άμεση επαφή κάθε οργάνου με τα παιδιά της τάξης. Θα προσδίδεται σε όλα η ευκαιρία να τα περιεργαστούν και να τα δοκιμάσουν. Επιδίδεται η διδασκαλία των οργάνων και της μουσικής ιστορίας τους, καθώς δεν υπάρχει μέχρι σήμερα στην εκπαίδευση κάτι παρόμοιο με αποτέλεσμα να φθίνουν οι γνώσεις μας γύρω από αυτήν.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα εργασία είναι μία οργανολογική έρευνα με θέμα τα παραδοσιακά όργανα (Κλαρίνο, ντέφι, βιολί, λαούτο), εμπεριέχει διάφορες μουσικές πηγές και βίντεο επίδειξης. Η θεωρητική υποστήριξη ενισχύεται από την πραγματολογική τεκμηρίωση (συνεντεύξεις των οργανοπαιχτών). Βρίσκομαι σε κεντρικό ρόλο, καθώς το πρωτογενές υλικό δεν ήταν απλώς πληροφορητές μου, αλλά τους γνώριζα από διάφορα μουσικά γεγονότα, είχαμε παίξει και γλεντήσει μαζί και δεν ήμουν απλός παρατηρητής, αλλά ήμουν ενεργά συμμετέτοχος, πολλές φορές συμπαίχτης. Αναλυτικότερα, στην παρούσα εργασία στα κεφάλαια που παρατίθενται περιγράφεται:

A) Το θεωρητικό πλαίσιο (από το γενικό πλαίσιο για τη σημασία της μουσικής, στην παραδοσιακή μουσική) και τι τελικά σημαίνει η προσπάθεια μη υποχώρησής της από τις τοπικές παραδόσεις

B) Ο τρόπος υλοποίησης του σχεδίου δράσης (project), η οργάνωση της διδασκαλίας που περιλαμβάνει την επίδειξη των οργάνων αυτών στα παιδιά μέσα στην τάξη,

περιγραφή και κατάταξη του οργάνου, την ηχητική φυσιογνωμία των οργάνων και τη θέση του οργάνου στην κοινότητα. Γίνεται και περιγραφή των απαιτούμενων υλικών για την υλοποίηση κάθε διδακτικής ώρας: ένας υπολογιστής, ένας προτζέκτορας, ένα τραπέζι έκθεσης των οργάνων, ηχεία (είτε στον υπολογιστή είτε ηχοσύστημα εγκατεστημένο στην αίθουσα).

Ερευνητικά ερωτήματα: Πώς μπορεί να γίνει ελκυστική η διδασκαλία της παράδοσης των μουσικών οργάνων και της μουσικής ιστορίας στους μαθητές του δημοτικού, κάνοντας χρήση της τεχνολογίας; Πώς προσλαμβάνεται ο χαρακτήρας των παραδοσιακών οργάνων; Και μετά το πραγματολογικό υλικό (πληροφορίες, συνεντεύξεις), πώς μπορεί να γίνει αναβίωση των παραδοσιακών οργάνων σε νέα βάση;

Χρησιμότητα έρευνας:

Καλύπτει ένα ερευνητικό κενό, καθώς σήμερα δεν υπάρχει στην εκπαίδευση παρόμοιο project, με αποτέλεσμα το εν λόγω πεδίο να κινδυνεύει με πλήρη αφανισμό, κυρίως, στην νέα γενιά.

ABSTRACT

SUBJECT MATTER: Teaching traditional music and traditional instruments of Greece through new technologies.

The insert will include:

- A) a set of images of traditional instruments (violin, clarinet, tambourine, lute).
- B) Expedition by a traditional music player of these instruments
- C) Video with the performance of melodies in each of the four instruments, which will be shown during the planned lessons in the classroom
- D) Cd with the material (A to D) as well as (on the second side of the cd) songs that will be used in a music and dance performance that will take place at the end of the year at the end of the cycle to show the children what they learned from the music of Greece.

A) The description of the way of implementation of the teaching project, that is, the teaching of traditional music of Greece through the traditional instruments used until today and the demonstration of these instruments to the children in the classroom.

B) Design of the way in which children will learn through the senses of sight and hearing to recognize these instruments, through the melody they echo, in which type of music they belong, in which geographical area they are found.

C) Description of the materials required for the implementation of teaching time: a computer, a projector, an exhibition table of the instruments, speakers (either on the computer or sound system installed in the room).

Research questions: How can the teaching of the tradition of musical instruments and musical history be taught to the new generations with the new technological ways that exist at our disposal?

Usefulness of research: It will fill a research gap as there is currently no such project in education, with the result that this field is in danger of complete extinction especially in the young generation.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Ως μουσική ορίζεται η τέχνη, η οποία βασίζεται σε μια διαδικασία οργάνωσης ήχων, με βασικό σκοπό, τη σύνθεση, εκτέλεση και ακρόαση ενός μουσικού έργου και παράλληλα ορίζεται ως η επιστήμη, βασικός στόχος της οποίας, είναι, η εξέταση ζητημάτων που συνδέονται με την παραγωγή, οργάνωση και λήψη ήχων. Επίσης, με τον όρο μουσική, ορίζεται και το σύνολο ήχων από τους οποίους, συντίθεται ένα μουσικό κομμάτι (Godwin, 2017).

Ο όρος «μουσική» προέρχεται ετυμολογικά από τη λέξη «μούσα» η οποία παραπέμπει στις εννέα Μούσες που ήταν οι θεότητες των Τεχνών. (Snyder, 1998, Comotti, 1989, Anderson, 1994). Το περιεχόμενο του όρου μουσική δεν ήταν πάντοτε αυτό που είναι σήμερα. Αρχικά μουσική ονομαζόταν οποιαδήποτε καλλιτεχνική ή πνευματική ανθρώπινη ενασχόληση. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο Πλάτωνας στο εμβληματικό έργο του «Πολιτεία» αναφέρει πως «Ό,τι είναι για το σώμα η γυμναστική είναι για την ψυχή η μουσική». (Stamou, 2002).

Δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι η μουσική είναι βασική ανθρώπινη εμπειρία που διευκολύνει την ανθρώπινη επαφή, τη σκέψη μας, τη φαντασία, την ενσυναίσθησή μας. Η μουσική περικλείει διάφορες γνωστικές ικανότητες και πόρους, συμπεριλαμβανομένης της αριθμητικής, της γλώσσας και της αντίληψης του χώρου. Με τον ίδιο τρόπο, η μουσική τέμνει τα πολιτιστικά όρια, διευκολύνοντας τον «κοινωνικό μας εαυτό» συνδέοντας τις κοινές εμπειρίες και τις προθέσεις μας (Scaife, 2013).

Η μουσική αποτελεί βασικό στοιχείο της εξέλιξής μας. Πιθανότατα τραγουδήσαμε πριν μιλήσουμε ενώ στη φύση υπάρχουν οι ήχοι των ζώων. Για παράδειγμα τα πουλιά και οι φάλαινες παράγουν ήχους, αν και όχι πάντα μελωδικοί στα αυτιά μας, αλλά πλούσιους ωστόσο, σε σημασιολογικά επικοινωνιακές λειτουργίες. Η μουσική είναι συνδεδεμένη με μια σειρά σημειωτικών διεργασιών που διαπερνούν την ανθρώπινη φύση: την προσοχή στον εαυτό, την επέκταση του εαυτού, την παρουσίασή του προς τα έξω, την αντίληψη και την προσέγγιση προς τους άλλους. Η δημιουργική ικανότητα που είναι τόσο εγγενής στη μουσική, αποτελεί ένα μοναδικό ανθρώπινο χαρακτηριστικό (Scally and Durbin, 2012).

Η μουσική συνδέεται στενά με τα κίνητρα και την ανθρώπινη κοινωνική επαφή. Μόνο ένα μέρος των ανθρώπων μπορεί να παίζει μουσική, αλλά όλοι μπορούν να τραγουδήσουν. Αποτελεί διεισδυτική, βασική ανθρώπινη εμπειρία και μια γενετική διαδικασία που αντικατοπτρίζει τις γνωστικές ικανότητες, ενώ είναι συνυφασμένη με πολλές βασικές ανθρώπινες ανάγκες και είναι αποτέλεσμα χιλιάδων χρόνων νευροβιολογικής ανάπτυξης. Η μουσική, όπως εξελίχθηκε στην ανθρωπότητα, επιτρέπει μοναδικές εκφράσεις κοινωνικών δεσμών και ενίσχυση των κοινωνικών σχέσεων των ανθρώπων (Sachs, 1943).

Η μάθηση δεν λαμβάνει χώρα μόνο στην ανάπτυξη των άμεσων μουσικών δεξιοτήτων, αλλά στις συνδέσεις μεταξύ μουσικής και συναισθηματικών εμπειριών. Ο Δαρβίνος κατανοούσε τόσο τη μουσική όσο και την αντίληψη του συναισθήματος που είναι ανθρώπινες βασικές ικανότητες (Sterelny, 2011).

Η μουσική αποτελεί ένα πολύτιμο χαρακτηριστικό όλων των γνωστών ζωντανών πολιτισμών. Επίσης, είναι ένα φαινόμενο, που συνοδεύει την ανθρώπινη ιστορία σε όλη τη διάρκεια της ύπαρξης του ανθρώπου στη γη. Ενώ τα μουσικά όργανα φαίνεται να είναι μια σχετικά πρόσφατη καινοτομία, καθώς τα πρώτα γνωστά μουσικά όργανα

έχουν ιστορία, μόλις 40.000 ετών, η ίδια η μουσική ανατρέχει πολύ πίσω στο παρελθόν. Σύμφωνα με μελέτες η (σταδιακή) εξέλιξη της μουσικής έλαβε χώρα στα τέλη του μέσου του Πλειστόκαινου, περίπου 400 χιλιάδες χρόνια πριν και ίσως νωρίτερα (Kayser, 2011).

Οι έρευνες δείχνουν ότι η μουσική μπορεί να επέτρεψε, στους προγόνους μας να επικοινωνούν πριν από την εφεύρεση της γλώσσας, καθώς και να αποτελεί τον βασικό συνδετήριο ιστό, που απαιτείται για την εμφάνιση των πρώτων μεγάλων πρώιμων και προ-ανθρώπινων κοινωνιών. Υπάρχουν επίσης στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η μουσική μπορεί να έχει ακόμα βαθύτερη προέλευση: μερικοί πίθηκοι μπορούν να διακρίνουν τα ηχητικά πρότυπα με τρόπους παρόμοιους με τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι μπορούν να αναγνωρίσουν μικρές διαφορές μεταξύ μελωδιών (van der Schyff and Schiavio, 2017).

Η ιστορία της μουσικής λοιπόν, είναι τόσο παλιά όσο και η ίδια η ανθρωπότητα. Οι αρχαιολόγοι έχουν βρει πρωτόγονες φλογέρες από οστά και ελεφαντόδοντο που χρονολογούνται πριν από 43.000 χρόνια, ενώ πιθανολογείται ότι πολλά αρχαία μουσικά στυλ διατηρούνται στις προφορικές παραδόσεις. Όσον αφορά συγκεκριμένα τραγούδια, ωστόσο, τα παλαιότερα γνωστά παραδείγματα είναι σχετικά πιο πρόσφατα. Το παλαιότερο κομμάτι της μουσικής σημειογραφίας βρίσκεται σε έναν δίσκο πηλού των Σουμερίων, ηλικίας 4.000, το οποίο περιλαμβάνει οδηγίες και σύμβολα για έναν ύμνο ο οποίος γράφηκε προς τιμήν του ηγέτη Lipit-Ishtar, πέμπτου κατά σειρά βασιλέα της Πρώτης Δυναστείας των Isin (Stolba, 1995).

Όσον αφορά πάντως, τον τίτλο του παλαιότερου τραγουδιού, οι περισσότεροι ιστορικοί υποδεικνύουν το "Hurrian Hymn No. 6", μια ωδή, για τη θεά Nikkal που συντάχθηκε σε σφηνοειδή γραφή από τους αρχαίους Χουρρίτες, γύρω στο 14ο αιώνα π.Χ. (Tomlinson, 2015). Οι πήλινοι δίσκοι που περιείχαν τη μελωδία ήρθαν στο φως μετά από ανασκαφές στη δεκαετία του 1950 από τα ερείπια της πόλης Ugarit στη Συρία. Μαζί με ένα σχεδόν ολοκληρωμένο σύνολο μουσικών σημειώσεων, περιλαμβάνουν επίσης συγκεκριμένες οδηγίες για το πώς να παιχθεί το τραγούδι με ένα τύπο λύρας εννέα χορδών (von Lieven, 2004).

Κι ενώ το "Hurrian Hymn No. 6" θεωρείται η παλαιότερη μελωδία του κόσμου, η παλαιότερη μουσική σύνθεση που έχει επιβιώσει στο σύνολό της είναι ένας ελληνικός τόνος του πρώτου αιώνα μ.Χ. γνωστός ως "Επιτάφιος του Σείκιλου". Ο Σείκιλος έζησε

στις Τράλλεις της Μικράς Ασίας κατά το 200 π.Χ. και είναι γνωστός για το αρχαιότερο παγκοσμίως γνωστό τραγούδι, του οποίου σώζονται πλήρως και οι στίχοι και η μουσική. Το τραγούδι βρέθηκε χαραγμένο σε μια αρχαία μαρμάρινη στήλη που χρησιμοποιήθηκε για να σηματοδοτήσει τον τάφο μιας γυναίκας στην Τουρκία η οποία γράφει: Εικών η λίθος ειμί. Τίθησί με Σείκιλος ένθα μνήμης αθανάτου σήμα πολυχρόνιον, δηλαδή «Εγώ η πέτρα είμαι μια εικόνα. Με έβαλε εδώ ο Σείκιλος ως διαχρονικό σήμα αθάνατης μνήμης». Στη μέση υπάρχουν οι στίχοι του τραγουδιού ενώ η στήλη περιλαμβάνει επίσης μουσική σημειογραφία, δηλαδή τα σύμβολα της μελωδίας, η οποία είναι του λεγόμενου φρυγικού τύπου (Sterelny and Hiscock, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Με τον όρο Ελληνική παραδοσιακή μουσική αναφερόμαστε κυρίως σε δύο μουσικά είδη: την Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική που ήταν και εξακολουθεί να είναι η ιερή μουσική της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και την δημοτική μουσική. Θα πρέπει βεβαίως να επισημανθεί ότι αυτά τα δύο στυλ δεν είναι τα μόνα, αλλά είναι τα κύρια αυτά που αντιπροσωπεύουν την κοσμική και ιερή παραδοσιακή μουσική στην ελληνική κοινότητα.

2.1. Βυζαντινή Μουσική

Η Βυζαντινή ή εκκλησιαστική ψαλμωδία, γνωστή και ως βυζαντινή μουσική, αναπτύχθηκε στην Χριστιανική Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (αργότερα ονομάστηκε Βυζαντινή Αυτοκρατορία) που διήρκεσε από τον 4ο έως τον 15ο αιώνα καθώς και η μουσική της μετέπειτα περιόδου, όταν αυτή ακολουθεί το μουσικό σύστημα που καθιερώθηκε την εποχή του Βυζαντίου. Προέρχεται κυρίως από την αρχαία Ελληνική μουσική, αλλά και από την Συριακή και Εβραϊκή θρησκευτική μουσική παράδοση.

Η βυζαντινή μουσική, ταξινομείται σε τρεις εποχές: παλαιού, μέσου και νέου μέλους. Η εποχή του Παλαιού Βυζαντινού Μέλους αρχίζει από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους και φθάνει έως το 14ο αι. Η εποχή του Μέσου Βυζαντινού Μέλους (14ος-19ος αι.) χαρακτηρίζεται κυρίως από νέες συνθέσεις ύμνων, ιδιαίτερα του Ιωάννη Κουκουζέλη(14ος αι.) και προσθήκες στη σημειογραφία που γίνεται έτσι ιδιαίτερα σύνθετη και περίτεχνη. Το Νέο Βυζαντινό Μέλος χρονολογείται

από το 1821 και χαρακτηρίζεται από τις μεταρρυθμίσεις του επισκόπου Χρυσάνθου εκ Μαδιδών που έγκεινται κυρίως στην απλοποίηση και τυποποίηση της σημειογραφίας στη μορφή που χρησιμοποιείται σήμερα (Levy & Troelsgard, 2001).

Η Βυζαντινή μουσική ανέπτυξε τη δική της σημειογραφία και το θεωρητικό σύστημα, αφού δανείστηκε πολλά στοιχεία από την αρχαία ελληνική μουσική, αλλά και από άλλες μουσικές παραδόσεις όπως από τη μουσική των Αράβων, των Οθωμανών, των Αρμενίων, των Εβραίων, των Τούρκων, των τσιγγάνων και άλλων κοινοτήτων που ζούσαν στην ανατολική Μεσόγειο με την οποία υπήρχε πάντα μουσική αλληλεπίδραση (Karas, 1973).

Η βυζαντινή μουσική εξυπηρετεί τους λειτουργικούς σκοπούς της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας μέχρι σήμερα, έχοντας υιοθετήσει κάποιες αλλαγές, αλλά χωρίς ωστόσο να απομακρύνεται από τον παραδοσιακό και ήπιο συντηρητικό χαρακτήρα της (Wellesz, 1998).

2.2. Η παραδοσιακή Μουσική

Ο Κυριακίδης (1990) στο βιβλίο του «Η Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική» σημείωσε ότι είναι μάλλον δύσκολο να δοθεί ένας ορισμός του δημοτικού τραγουδιού (Ελληνικό λαϊκό (folk) τραγούδι), καθώς αποτελείται από διάφορες κατηγορίες τραγουδιών τα οποία, ενώ έχουν πολλές ομοιότητες, έχουν επίσης πολλές σημαντικές διαφορές. Ένας γενικός ορισμός που δίνει ο Λουκάτος (1978:15) είναι ότι τα ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια είναι δημιουργίες μετρικής ποίησης (αφηγηματικά ή λυρικά) που έχουν δημιουργηθεί από άγνωστους λαϊκούς ποιητές, μεμονωμένα ή συνεργατικά, και σύμφωνα με τις υπάρχουσες παραδόσεις της μουσικής. Ο Μαλεβίτσης (1985:11) αναφέρει ότι «το ελληνικό δημοτικό τραγούδι προβάλλει την ουσία της συνείδησης του ελληνικού λαού».

Τα θέματα και οι μελωδικές γραμμές των δημοτικών τραγουδιών, συνοδεύσαν τις ελληνικές γενιές για αιώνες. Ο Γκαίτε παρατήρησε τη μοναδικότητα του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού και το 1815, σε μια επιστολή του προς το γιο του, ανέφερε για το ελληνικό παραδοσιακό τραγούδι ότι είναι «τόσο λαϊκό, τόσο δραματικό, επικό και λυρικό που τίποτα παρόμοιο με αυτό δεν υπάρχει στον κόσμο» (Μαλεβίτσης, 1985:17).

Η παραδοσιακή Δημοτική μουσική είναι και οργανική και φωνητική - κυρίως μονοφωνική – ενώ τα συστατικά της στοιχεία εκφράζονται από το τρίπτυχο μέλος-λόγος-όρχηση (Karsomenos, 1990). Ο ελληνικός λαός, μέσα από το τρίπτυχο αυτό, εξέφραζε ανέκαθεν βαθύτερα συναισθήματα σε διάφορες κοινωνικές περιστάσεις ατομικά ή σε ομάδες, σε περιόδους χαράς και θλίψης, καθώς και σε στιγμές φιλοσοφίας της ίδιας της ζωής. Για τον λόγο αυτό η κατηγοριοποίηση του δημοτικού τραγουδιού δομείται σε κύκλους και ιδιαίτερα στον κύκλο της ζωής, τον εποχικό κύκλο, τον εθιμικό κύκλο, τον κοινωνικό κύκλο (κύκλο του δημόσιου βίου), τον θρησκευτικό κύκλο και τον ιστορικό κύκλο. Μέσα από το δημοτικό τραγούδι ο ελληνικός λαός εξέφραζε το αίσθημα του «ανήκειν» και παράλληλα γινόταν αναπαραγωγή (τοπικών) λαϊκών ηθών, εθίμων, πρακτικών και συνηθειών δηλαδή του λαϊκού πολιτισμού. (Σπυριδάκης &Περιστέρης, 1968).

Η Δημοτική μουσική αναπτύχθηκε τοπικά και έχει συσχετιστεί βαθιά με τις τελετές και τα έθιμα της καθημερινής ζωής. Η μουσική παίζει ζωτικό ρόλο σε κάθε εκδήλωση στην αγροτική Ελλάδα. Στην εκδήλωση ενός γάμου, η νύφη και ο γαμπρός συνοδεύονται στο δρόμο προς την εκκλησία με τους ήχους της λαϊκής μουσικής που παίζουν τοπικοί μουσικοί. Μετά το γάμο, στη γιορτή, οι νεόνυμφοι χορεύουν τραγούδια που τους εύχονται μακροζωία, πολλούς απογόνους και ευημερία.

Οι χωρικοί τραγουδούν όταν αποχαιρετούν έναν συμπατριώτη τους που μεταναστεύει σε άλλη χώρα. Οι μητέρες βάζουν τα μωρά τους για ύπνο με νανουρίσματα. Όταν κάποιος πεθαίνει, τον συνοδεύουν στην τελευταία του κατοικία με μοιρολόγια (θρήνοι). Όπως αναφέρει ο Chianis (1988:41), «για τους ανθρώπους του χωριού, η μουσική δεν χρησιμεύει μόνο ως μέσο αυτο-έκφρασης, αλλά είναι πραγματικά ένα μυστικό μέρος της καθημερινής ζωής ».

Έτσι, η λαϊκή δημοτική μουσική συνόδευσε στη διάρκεια των αιώνων μέχρι σήμερα, κάθε πτυχή της ζωής του ατόμου: την εργασία (γεωργία, κτηνοτροφία ή άλλη αγροτική εργασία) · τις κοινωνικές εκδηλώσεις (γέννηση, γάμος, θάνατος, γιορτές) και την πνευματική ζωή. Αποτελείται κυρίως από συνθέσεις άγνωστων συγγραφέων και συνθετών, ενώ οι ρίζες της μπορούν να εντοπιστούν στη βυζαντινή περίοδο ως την αρχαιότητα (Baud-Bovy, 1984).

Ως παραδοσιακή μουσική παράδοση, η δημοτική μουσική αναπτύχθηκε σε ένα φιλελεύθερο πλαίσιο, μέσω αλληλεπιδράσεων με πολιτισμούς της Ανατολικής

Μεσογείου, καθ' όλη τη διάρκεια των αιώνων, και σχηματοποιήθηκε πιο κοντά σε αυτό που γνωρίζουμε ως δημοτική μουσική σήμερα, από τα τέλη της Βυζαντινής και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Chianis and Brandl, 2001).

Η ελληνική δημοτική μουσική μπορεί να χωριστεί σε δύο κύριες ταξινομήσεις: τη μουσική της ηπειρωτικής χώρας και τη μουσική των νησιών (Chianis, 1988). Μέσα στους αιώνες, το τραγούδι της λαϊκής ποίησης ήταν η μοναδική μουσική ψυχαγωγία του ελληνικού λαού, μαζί με τα συνοδευτικά μουσικά όργανα και τους χορούς. Οι περισσότεροι εθνομουσικολόγοι έχουν εκφράσει την άποψη ότι η νεοελληνική δημοτική μουσική, έχει τις ρίζες της τόσο στις παραδόσεις της Κλασικής Ελλάδας όσο και στη Βυζαντινή εκκλησία (Λουκάτος, 1978, Χιανής, 1988, Μιχαηλίδης, 1967, Baud-Bovy, 1996).

Παρά την επιρροή από όλους τους διαφορετικούς πληθυσμούς που κατοικούσαν στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια των αιώνων και από τη μουσική των γειτονικών λαών, αυτές οι δύο πηγές έχουν διαμορφώσει κυρίως τη φυσιολογία του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού (Μιχαηλίδης, 1967). Στοιχεία όπως τα μέτρα, οι τρόποι και τα μελωδικά χαρακτηριστικά μπορούν να αναχθούν στην αρχαία ελληνική μουσική ή τη βυζαντινή μουσική.

Έχουν προταθεί διάφορες κατηγοριοποιήσεις των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών που χρησιμοποιούν οι εθνομουσικολόγοι, σε γενικές κατηγορίες με βάση το θέμα τους, το κείμενο και τις παραδοσιακές περιστάσεις της χρήσης τους που το διακρίνουν (Λουκάτος, 1978, Πολίτης, 1925, Ιωάννου, 1994).

Ο Στίλπωνας Κυριακίδης διακρίνει τρεις βασικές κατηγορίες δημοτικού τραγουδιού: Α. Κυρίως άσματα: 1. Εργατικά, 2. Εθιμικά & εορταστικά, 3. Παιδικά, 4. Της αγάπης, 5. Του γάμου, 6. Της ξενιτιάς, 7. Μοιρολόγια, 8. Κλέφτικα, 9. Ιστορικά, 10. Σατιρικά, 11. Γνωμικά, 12. Περιστατικά, 13. Θρησκευτικά. Β. Διηγηματικά άσματα: 1. Ακριτικά, 2. Παραλογές, 3. Ρίμες Γ. Δραματοποιημένα άσματα: Δραματοποιημένα παιχνίδια και παραστάσεις που υποκαθιστούν το θέατρο, υποθέσεις μέσα από αναγεννησιακά έπη και το Θέατρο Σκιών.

Ο Δημήτριος Λουκάτος αντίστοιχα προτείνει ένα μοντέλο κατηγοριοποίησης οκτώ θεματικών για τα δημοτικά τραγούδια και συγκεκριμένα: 1. Επικά 2. Λυρικά 3. Οικογενειακά 4. Θρησκευτικά 5. Εποχικά 6. Κοινωνικά 7. Γνωμικά 8. Παιδικά.

Τέλος, η κατηγοριοποίηση κατά Νικόλαο Πολίτη έχει ως εξής: 1. Ακριτικά 2. Ιστορικά 3. Κλέφτικα 4. Παραλογές 5. Της αγάπης 6. Νυφιάτικα 7. Νανουρίσματα 8. Κάλαντα 9. Βαΐτικα 10. Της ξενιτιάς 11. Μοιρολόγια 12. Του κάτω κόσμου 13. Γνωμικά 14. Εργατικά 15. Περιγελαστικά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Απευθυνόμαστε σε μαθητές της πέμπτης τάξης δημοτικού και η βασικότερη επιδίωξή μας είναι να μάθουν τα παραδοσιακά όργανα, μελετώντας τη συλλογική μνήμη του τόπου τους (σε κάθε περιοχή και σχολείο), να στραφούν στην επιτόπια έρευνα για τις παραδοσιακές εκδηλώσεις, ν' αυτενεργήσουν (Παπαδοπούλου, 2019). Άλλωστε, αποτελεσματικός εκπαιδευτικός είναι αυτός που σέβεται την αυτονομία των μαθητών και ενισχύει την υπευθυνότητά τους. Οργανώνει σωστά από άποψη μεθοδολογική, διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Επομένως, προτείνεται να δοθεί ένα ερωτηματολόγιο (δεν μπορέσαμε λόγω πανδημίας να εισέλθουμε στα σχολεία και να συνδιαμορφώσουμε το ερωτηματολόγιο με τα παιδιά), γιατί πιστεύουμε στην ικανότητα συνδυασμού βιωματικής συμμετοχής και αποκτηθείσας γνώσης. Δομήθηκε η διδασκαλία, αξιοποιώντας ποικιλία διδακτικών μεθόδων και την παιδαγωγική χρήση των κατ'οίκον εργασιών.

Υπήρξε ένα θεωρητικό πλαίσιο, για τη σημασία της μουσικής και της παραδοσιακής μουσικής ιδιαιτέρως. Αναλύθηκαν οι περιστάσεις παιξίματος και οι κοινωνικές, οικονομικές συγκυρίες, οι σημαντικές σχέσεις που έχουν σφυρηλατηθεί μέσα από μουσικά γεγονότα. Συνακόλουθα ως επόμενη δραστηριότητα, είναι να γίνει η συλλογή των ερωτηματολογίων και να επιχειρηθεί η ερμηνεία των ερωτηματολογίων/συνεντεύξεων διαφόρων οργανοπαιχτών της δημοτικής μουσικής.

Οι πληροφορίες για τα όργανα στην πλειοψηφία τους είναι οπτικές, είτε οι μαθητές βλέπουν το όργανο και το επεξεργάζονται είτε μελετούν τη στατική φωτογράφησή του. Με τις συνεντεύξεις θα δοθούν πληροφορίες για το πώς συνδέεται με κεντρικά μουσικά γεγονότα της κοινότητας και σε περιστάσεις ιδιωτικές ή σε μικρά, απόκεντρα πανηγύρια. Ο στόχος είναι να συλλεχτούν πληροφορίες για την παρουσία οργάνων και της μουσικής στη ζωή των κοινοτήτων που την καλλιέργησαν, δηλαδή πιο εθνογραφικού χαρακτήρα πληροφορίες. Μέσα από τις πληροφορίες που θα συλλέξουν οι μαθητές, πληροφορούνται για την κατασκευή του οργάνου, το ρεπερτόριο, στη

δυναμική πορεία του οργάνου. Γίνονται σχόλια για την πορεία συρρίκνωσης και εγκατάλειψης κάθε τάσης για ανανέωση του οργάνου. Οι πληροφορητές οργανοπαίχτες και οι αυθεντικές πηγές μουσικής πληροφόρησης (π.χ. οι ιστορικές ηχογραφήσεις) είναι ένας τρόπος να μη χαθούν οι παραδόσεις, να δοθεί έμφαση στο να διατηρηθούν οι μικροϊδιαιτερότητες ύφους από περιοχή σε περιοχή.

Θα κατανοηθεί ότι η στενότερη κατά παράδοση σύνδεση των οργάνων και της μουσικής τους με τις τοπικές κοινότητες αμβλύνεται, τείνοντας προς έναν πιο υπερτοπικό προσανατολισμό. Οι νέοι κύκλοι οργανοπαιχτών αποτελούνται και από ανθρώπους που δεν τους συνδέει η κοινή καταγωγή, αλλά μόνο η αγάπη τους για το όργανο. Τονίζεται στους μαθητές ότι πίσω από κάθε εξέλιξη συλλογικού επιπέδου εντοπίζεται η δραστηριότητα κάποιου ατόμου, επί του προκειμένου, του οργανοπαίχτη.

Οι οργανοπαίχτες είναι δάσκαλοι σε νέους που διψούν να μάθουν και να ανασύρουν και να επαναλειτουργήσουν στοιχεία για τα παραδοσιακά όργανα. Σαφώς, τους προτρέπουν να υπάρχει ανοικτό πεδίο δοκιμών και πειραματισμών με αυτοσχεδιασμούς και τους προσωπικούς πειραματισμούς. Σύγχρονοι καλλιτέχνες με πολυδιάστατη παρουσία σε διάφορους τομείς των εικαστικών τεχνών (πειραματικό κινηματογράφο, ντοκιμαντέρ, βίντεο αρτ, ζωγραφική, φωτογραφία) αλλά και στη μουσική (free jazz, σαξόφωνο, κλαρίνο, πνευστά, κρουστά) δημιουργούν με κεντρικό άξονα τον αυτοσχεδιασμό και τον πειραματισμό, μια ποικίλη αλλά τελικά ενιαία τέχνη, μέσω διαπλοκής διαφορετικών και συγκεκριμένων ήχων/τρόπων. Τόσο τα εθιμοτυπικά δρώμενα και όσο ιδιαιτέρως τα παραδοσιακά μουσικά όργανα αποτελούν θεμέλιο παράγοντα, σημείο αναφοράς μιας διαρκούς, συνεκτικής διαδικασίας της ομαδικής και αρμονικής συνύπαρξης των μελών μιας κοινότητας.

Η παραδοσιακή μουσική αποτελεί σημείο αναφοράς μιας ευρύτερης επικοινωνίας και παράλληλα φορέα και παράγοντα μεταβίβασης, αλλά και επαναδιατύπωσης πολιτισμικών προτύπων, διακίνησης κοινωνικών αρχών και αξιών ζωής.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ερώτηση 1

Ποιο είναι το μικρό σας όνομα, πόσων ετών είστε και από πού είναι η καταγωγή σας;

Ερώτηση 2

Σε ποιο από τα ακόλουθα όργανα είστε παραδοσιακός οργανοπαίκτης;

α) βιολί β) ντέφι γ) κλαρίνο δ) λαούτο

Ερώτηση 3

Πόσα χρόνια είστε παραδοσιακός οργανοπαίκτης;

Ερώτηση 4

Είστε αυτοδίδακτος ή έχετε διδαχθεί θεωρία και πρακτική της μουσικής;

Ερώτηση 5

Αν είστε αυτοδίδακτος από ποιόν και πότε μάθατε το όργανο που σήμερα παίζετε;

Ερώτηση 6

Αν έχετε διδαχθεί ποιες οι σπουδές που έχετε κάνει στο αντικείμενο;

Ερώτηση 7

Τι είδους παραδοσιακή μουσική παίζετε με το όργανό σας; Είναι δηλαδή μουσική συγκεκριμένου τόπου ή ξέρετε τραγούδια κι από άλλες περιοχές της Ελλάδας και ποιες;

Ερώτηση 8

Πού παίζετε σήμερα παραδοσιακή μουσική; (πχ. πανηγύρια, χώρους εστίασης, συναυλιακούς χώρους κ.λπ.)

Ερώτηση 9

Τα παραδοσιακά πανηγύρια ήταν παλαιότερα ο κύριος χώρος εμφάνισης των παραδοσιακών οργανοπαικτών. Πηγαίνατε σε πανηγύρια ανά την Ελλάδα και αν ναι σε ποια;

Ερώτηση 10

Σήμερα γίνονται πανηγύρια; Αν όχι που αποδίδετε αυτή την αλλαγή;

Ερώτηση 11

Ποια θεωρείτε ότι είναι η σχέση των ανθρώπων σήμερα με την παραδοσιακή μουσική; Έχει δηλαδή παραδοσιακή μουσική τη θέση που είχε και παλιότερα στην κοινωνία;

Ερώτηση 12

Αν στην προηγούμενη ερώτηση απαντήσατε όχι, τι θεωρείτε ότι άλλαξε και η παραδοσιακή μουσική δεν ακούγεται σήμερα στην Ελλάδα όπως παλιότερα;

Ερώτηση 13

Τα μικρά παιδιά θεωρείτε ότι έρχονται σε επαφή με το παραδοσιακό τραγούδι;

Ερώτηση 14

Αν όχι τι είναι αυτό που συνέβαλλε ώστε η νέα γενιά παιδιών να μην έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με την παράδοση μέσα από την παραδοσιακή μουσική;

Ερώτηση 15

Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο ρόλος της οικογένειας στην αναβίωση, διάδοση της παραδοσιακής μουσικής και στη μεταλαμπάδευσή της στα παιδιά σήμερα;

Ερώτηση 16

Ποιος θεωρείτε ότι είναι ο ρόλος του σχολείου στην αναβίωση, διάδοση της παραδοσιακής μουσικής και στη μεταλαμπάδευσή της στα παιδιά σήμερα;

Ερώτηση 17

Θεωρείτε ότι θα μπορούσε να είναι ο ρόλος των παραδοσιακών μουσικών -όσων έχουν σήμερα απομείνει- πιο ενεργός στη διατήρηση της παραδοσιακής μουσικής; (για παράδειγμα, να λειτουργεί μια παραδοσιακή χορωδία στο σχολείο με τη βοήθειά σας, να κάνετε επισκέψεις στα σχολεία για να μιλήσετε στα παιδιά, να παίζετε παραδοσιακή μουσική, να γίνονται ανάλογες προσκλήσεις και από κοινωνικές δομές, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να παίζετε μουσική σε διοργανώσεις φεστιβάλ, ημερίδων;)

Ερώτηση 18

Θεωρείτε ότι αν δεν γίνουν προσπάθειες για τη διατήρηση της παραδοσιακής μουσικής στο σήμερα, η παραδοσιακή μουσική θα εξαλειφθεί σταδιακά; Τι μπορεί να αποτρέψει ένα τέτοιο ενδεχόμενο και οι άνθρωποι να ξανασυναντηθούν με τις ρίζες τους μέσα από την παραδοσιακή μουσική;

Ερώτηση 19

Μπορείτε να μας περιγράψετε το όργανό σας;

Ερώτηση 20

Από τι αποτελείται, από τι είναι φτιαγμένο και τι ήχους βγάζει;

Ερώτηση 21

Θα μας παίζετε έναν μουσικό σκοπό;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

<u>ΣΧΕΔΙΟ</u> <u>ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ</u>

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
ΤΑΞΗ: Ε΄ Δημοτικού
ΣΚΟΠΟΣ: Να αναγνωρίσουν οι μαθητές την ύπαρξη των μουσικών οργάνων που θεμελίωσαν την παραδοσιακή μουσική μέσω των νέων μέσων εκπαίδευσης και επικοινωνίας και να κατανοήσουν τη χρήση και σημασία τους
<u>Γνώσεις:</u>
Πώς ορίζεται ο όρος παραδοσιακή μουσική;
Τί εννοούμε όταν αναφέρουμε τον όρο «δημοτική»;
Πώς απαντάται στη σημερινή εποχή και με ποιους τρόπους ερχόμαστε σε επαφή;
Ποια είναι τα παραδοσιακά όργανα;
Με ποιους τρόπους μπορούμε να τα γνωρίσουμε;
Πώς μπορούμε να διατηρήσουμε αυτές τις γνώσεις;
Δεξιότητες:
Χρήση μέσων αναπαραγωγής οπτικοακουστικού υλικού, χορευτικές και μουσικές δεξιότητες
Στάσεις:
Κατανόηση της δυναμικής και της σημασίας της παράδοσης (συλλογή ερωτηματολογίων - κατανόηση της σημασίας της παραδοσιακής μουσικής και ενθουσιασμός με τη μουσική που ανακαλύπτουν, καθώς και επιθυμία να τη μοιραστούν και με άλλους μαθητές)
Προτεινόμενες συχνές επισκέψεις στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών ώστε να έρθουν σε επαφή με παραδοσιακά όργανα. Επίσης, καλλιέργεια των χορευτικών ικανοτήτων μέσω του μαθήματος της Γυμναστικής με τη χρήση παραδοσιακών τραγουδιών και η απευθείας σύνδεση μέσω πλατφόρμας επικοινωνίας (εθελοντικά) με εκπροσώπους ή καθηγητές παραδοσιακών οργάνων και μουσικής σε live μετάδοση και επικοινωνία την ώρα του μαθήματος.
5. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ
1. https://lykeionellinidon.com/
2. https://el.wikipedia.org/wiki/Δημοτικό_τραγούδι https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B9
3. https://el.wikipedia.org/wiki/Ελληνική_παραδοσιακή_μουσική https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

4. https://www.youtube.com/watch?v=e3s6xdFYYYw		
6. ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ		
1. Projector με διαφάνειες και επίδειξη video.		
2. Κλαρίνο , ντέφι, βιολί, λαούτο		
3. Ηχεία για αναπαραγωγή ήχου.		
4. Υπολογιστής με σύνδεση στο διαδίκτυο και λογαριασμός με διεύθυνση του σχολείου για επικοινωνία σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.		
Π Ο Ρ Ε Ι Α Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ο Σ		
1. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ [120']		
Ανέυρεση πηγών για την κατανόηση των όρων που θα χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία. Η παραδοσιακή μουσική απηχεί την ιστορία μας που διέπεται από υψηλές αξίες ζωής και αισθητικής και αφουγκραζόμαστε τα μηνύματα ζωής		
Μέσα με τα οποία θα μπορέσει να γίνει διαδραστικό το μάθημα ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν το κάθε όργανο, τον τρόπο αναπαραγωγής του ήχου του και σε δεύτερο χρόνο , χαρακτηριστικά παραδείγματα του καθενός ανά γεωγραφικό διαμέρισμα.		
Ρυθμομελωδικές φόρμουλες/τύποι και συζήτηση για λειτουργικά εθιμοτυπικά δρώμενα που αναδεικνύουν την παραδοσιακή μουσική και τέχνη σε εργαλείο παιδαγωγικό		
2.ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ[15']		
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΒΑΘΜΙΔΕΣ	ΜΕΘΟΔΟΙ	ΜΕΣΑ
Θεωρητική προσέγγιση εννοιών (παραδοσιακή μουσική ως τέχνη) και συλλογή πραγματολογικών στοιχείων (συγκεκριμένο παραδοσιακό όργανο,	Διάλεξη	

ηχητικό υλικό, μουσική πράξη)		
Διατήρηση της παράδοσης μέσω της βιωματικής ακροαματικής εμπειρίας της ίδιας της μουσικής ως εθνικό προϊόν	Ακουστικές πληροφορίες. ακρόαση μουσικών κομματιών-Ερωτοαπαντήσεις	Video και επιδειξη οργάνου
Ρυθμομελωδικά μοτίβα	Επίδειξη από τον δάσκαλο/μουσικό	Video, αλλά και αναπαραγωγή ενός μουσικού θέματος
3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ [20΄] Μουσική πράξη και συμμετοχική διαδικασία ως πολιτιστική και πολιτισμική πράξη: Εθιμοτυπικά μουσικά δρώμενα: γάμος, πανηγύρι, αρραβώνας, έθιμα μεγάλων εορτών του έτους και τυχόν ανάλογων βιωμάτων των μαθητών Ο χαρακτήρας της μουσικής (τραγούδια αργά επιτραπέζια, ζωηρώς κινητικά και χορευτικά) Σύνδεση με το τραγούδι/τραγούδια (κείμενο/στίχος) Ηχητική αναβίωση και μελέτη της δυναμικής του μελωδικού ρυθμού του οργάνου		
4. ΕΛΕΓΧΟΣ Ερωτήσεις στο σύνολο της τάξης, οι οποίες θα αποσκοπούν στο πώς κατανόησαν τα παιδιά ότι η παραδοσιακή μουσική συμπυκνώνει τις έννοιες του ομαδικού πνεύματος, της αλληλεγγύης. Θα τους ζητηθεί να ακούσουν ένα κομμάτι και να ξεχωρίσουν το παραδοσιακό όργανο που τους έγινε η παρουσίαση		
5. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ Επαφή με την παραδοσιακή μουσική τονίζοντας τις αρχές της ανθρώπινης επικοινωνίας, τις κοινωνικές σχέσεις, τη συλλογικότητα, την αλληλεγγύη, τις ηθικές αξίες που αποτελούν βάση της αρμονικής συνύπαρξης και συμβίωσης (ειδικότερα σε κλειστές κοινωνίες). Νέοι μουσικοί συνδυασμοί, εμπνεύσεις που έχουν ως πηγή τους μουσικές παραδοσιακές και απηγούν πλέον και ένα ανανεωτικό πνεύμα.		
6. ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1.Βρείτε ένα παραδοσιακό τραγούδι που έχει γίνει διασκευή και επιτυχία στις μέρες μας και προσπαθήστε να βρείτε τις ρίζες του και ποια όργανα το εκτελούν		

2. Συνέντευξη με έναν οργανοπαίκτη (τους δίνεται το ερωτηματολόγιο που έχει συνταχθεί. Δεν μπορέσαμε να βρεθούμε στις τάξεις λόγω πανδημίας, αλλά, είναι εξαιρετικά σημαντικό να εμπλουτιστεί και με ερωτήσεις που προτείνουν οι ίδιοι οι μαθητές).
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ Εργασία 1η Διδακτική/ές Ωρα/ες....
1η διδακτική ώρα: Επίδειξη βίντεο παραδοσιακής μουσικής (απόσπασμα από ένα πανηγύρι ή άλλο έθιμο).
2η διδακτική ώρα: Επίδειξη αποσπάσματος βίντεο εστιάζοντας στο όργανο που θα μελετηθεί
3η διδακτική ώρα: Επίδειξη αποσπάσματος βίντεο με χορευτικά δρώμενα
4η διδακτική ώρα: Επίδειξη αποσπάσματος βίντεο με ιδιαίτερη κινησιολογία του χορευτή/χορευτών
ΥΛΙΚΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ: Υπολογιστής , προτζέκτορας, αποθηκευμένα σχετικά βίντεο, ηχεία, αντίστοιχο μουσικό όργανο επίδειξης,
ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ : διαδίκτυο και σελίδα κοινωνικής δικτύωσης προς επικοινωνία με δάσκαλο ή εκπρόσωπο
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ :
Το θέμα συνδέεται διαθεματικά με τα εξής μαθήματα: 1. Γλώσσα (εμπλουτισμός λεξιλογίου) 2. Μουσική(εκμάθηση οργάνων) 3. Γεωγραφία (αντιστοίχιση τόπων και μουσικών) 4. Φυσική αγωγή (χορευτικά, κίνηση) 5. Πληροφορική

Γενικά στοιχεία της διδασκαλίας

Τάξη: Ε΄ Δημοτικού

Αριθμός μαθητών: 10

Ωρες διδασκαλίας: 4 διδακτικές ώρες

Ημερομηνία διδασκαλίας: Β'Εξάμηνο

Διάρκεια διδασκαλίας: 45 λεπτά

Στόχοι διδασκαλίας:

- Επαφή των παιδιών με τα παραδοσιακά όργανα και τραγούδια.
- Αναγνώριση των οργάνων.
- Διατήρηση της γνώσης της παραδοσιακής μουσικής και των εκφραστών της.

Η διδασκαλία έγινε στα πλαίσια του μαθήματος Εικαστικά.

ΦΑΣΕΙΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΜΕΘΟΔΟΣ	ΜΕΣΑ
Εκκίνηση/ εφόρμηση	1.Προβολή βίντεο 2. Εισαγωγή στο θέμα (Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ)	Μετωπική- Δασκαλοκεντρική (Εισήγηση) (20 λεπτά)	Προτζέκτορας με ηχεία και υπολογιστής
Παρουσίαση	1. Συζήτηση σχετικά με τα παραδοσιακά τραγούδια και όργανα και την ιστορική τους πορεία.	Διαλογική- Μαθητοκεντρική (15λεπτά)	Η/Υ, Προτζέκτορας

Εφαρμογή	Αναγνώριση τέτοιου είδους μουσική και επίδειξη αντιπροσωπευτικών οργάνων.	Μαθητοκεντρική (10 λεπτά)	Μουσικά όργανα
Έλεγχος/ αξιολόγηση	Βιωματική εμπειρία Ακουστική Εξαγωγή συμπερασμάτων και συζήτηση	(ομαδοσυνεργατικ ή) (45λεπτά)	
Ανάθεση εργασιών	Πρόταση για την εύρεση ενός παραδοσιακού τραγουδιού που έχει γίνει διασκευή και επιτυχία και ποια όργανα το εκτελούσαν αρχικά.		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:Αναπαραγωγή Video (Οπτικοακουστικού μέσου):

<https://www.dropbox.com/s/3cqlyjho3f3dv7f/%CE%93%CE%95%CE%A9%CE%A1%CE%93%CE%99%CE%9F%CE%A3%20%CE%9A%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%93%CE%99%CE%91%CE%9D%CE%9D%CE%97%CE%A3%20-%20%CE%A4%CE%A72011083%20VD%20SD%202021.mp4?dl=0>

Συμπεράσματα

Τα παραδοσιακά τραγούδια είναι όντως διαχρονικά, οι ρίζες τους απαντώνται πολλά χρόνια πίσω και στην ουσία δημιουργός είναι τα βιώματα του λαού. Ξετυλίγεται ένα κουβάρι πληροφοριών που τροφοδοτεί τους μαθητές με ερωτήσεις και απαντήσεις στο πώς δημιουργήθηκε αυτό το κομμάτι, σε ποια περίπου χρονική περίοδο, τι επικρατούσε τότε στην Ελλάδα. Όλη η δραστηριότητα είναι ευχάριστη και γίνεται η αφορμή για να ασχοληθούν οι μαθητές περαιτέρω με την παραδοσιακή μουσική και ενδεχομένως να μάθουν ένα παραδοσιακό μουσικό όργανο.

Η παραδοσιακή μουσική τέχνη είναι ένα πολιτιστικό και ιστορικό εργαλείο που ήταν στενά συνυφασμένο με την πραγματικότητα της ζωής και πρέπει να παραμείνει ζωντανό. Η διδακτική αυτή παρέμβαση προσδοκά να συμβάλλει ουσιαστικά στη διατήρηση και διάδοση της παραδοσιακής μουσικής. Η επαφή με τα ίδια τα παραδοσιακά όργανα και οι γνώσεις που αποκτούν οι μαθητές για την παραδοσιακή μουσική συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάδειξη της μουσικής φυσιογνωμίας και ταυτότητας του κάθε τόπου.

Προτείνεται ενθέρμως να συμμετέχουν μαθαίνοντας παραδοσιακούς χορούς. Ο χορός είναι στενά συνυφασμένος με την ίδια την ανθρώπινη ζωή, εξωτερικεύει και εκφράζει τις ποικίλες διαθέσεις και συναισθήματα. Εμπλουτίζεται ο συναισθηματικός κόσμος των παιδιών. Το γεγονός πως έχουν την δυνατότητα να κατανοήσουν τα όσα συζητιούνται στην τάξη με βιωματικό τρόπο και να αποδεχτούν ότι ένα δημοτικό τραγούδι μπορεί να γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς τους και άρα και της δικής τους παράδοσης, είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Επίσης, οι πρόσθετες πληροφορίες που θα συλλεχτούν από τα ερωτηματολόγια, σχετικά με βιογραφικά μουσικών, παραδοσιακών οργανοπαιχτών, με τις σκέψεις τους και τα αισθήματά τους προτρέπουν στη βιωματική μουσική ζωή. Η μουσική προσωπικότητα και η παραδοσιακή δεξιότητα αποτελούν ισχυροί παράγοντες της μουσικής διάδοσης. Στην σημερινή εποχή η χρήση των σύγχρονων μεθόδων δημιουργίας μουσικής και τρόπου ζωής τείνει να εξαλείψει την παραδοσιακή μουσική με αποτέλεσμα να απομακρυνόμαστε από τις ρίζες μας και την παράδοσή μας.

Το να αναγνωρίσουν οι μαθητές τη δυναμική της παράδοσης, ειδικότερα, την μακροβιότητα της παραδοσιακής μουσικής και την παρουσία της στο μουσικό χώρο έως και σήμερα, θα τους βοηθήσει να κατανοήσουν διαχρονικές αντιλήψεις και

τρόπους σκέψης και θα συμβάλλει στην προώθηση της πολιτισμικής έκφρασης του ελληνικού λαού, τη διάσωση και την εξέλιξη της παραδοσιακής μουσικής.

Η παραδοσιακή μουσική θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί σημαντικό παράγοντα στις κοινωνικές και εθιμοτυπικές περιστάσεις/επιτελέσεις. Κατανοούν οι μαθητές ότι επενεργεί και προδιαθέτει στη δυναμική της προσωπικής και της συλλογικής ενεργητικής δράσης και επικοινωνίας (Παπαδοπούλου, 2018). Γενικότερα, στο μάθημα Εικαστικών αναδεικνύεται και προωθείται το ιδεώδες της κοινωνικής και παραδοσιακής ζωής και ευρύτερα της πολιτιστικής και πολιτισμικής ιστορίας. Οι μαθητές αντλούν γνώσεις και εμπειρίες, και συνεχίζουν να αναζητούν ισχυρά τεκμήρια στο πώς επηρέασε η μουσική παράδοση και άλλες μορφές τέχνης. Τα χνάρια που αφήνει η μουσική πράξη ως περιεχόμενο (σημαίνουν και σημαινόμενο) έχουν ιδιαίτερη παιδαγωγική δυναμική (μεμονωμένες εκτελέσεις ερασιτεχνών/μουσικών, τραγουδιστών, είτε από επιτόπιες ή καταγεγραμμένες εκτελέσεις τραγουδιών/σκοπών από εθιμικά δρώμενα, μελέτη των πεπραγμένων του εθίμου, το ιδεώδες του εθίμου) εμπλουτίζουν το μάθημα και το μετατρέπουν σε εμπειρία ζωής (Παπαδοπούλου, 2018). Ο διδάσκων δημιουργεί τις προϋποθέσεις, τα κίνητρα συνεργασίας με άλλα μαθήματα του σχολείου, αντλώντας το μουσικό υλικό από την υπάρχουσα μουσική κληρονομιά και κάθε μουσικό δρώμενο δημιουργεί τις προϋποθέσεις αναδημιουργίας της ίδιας μουσικής. Πολλές φορές, μαθητές έδωσαν νέα δυναμική, στο δημοτικό στίχο πρόσθεσαν δικά τους λόγια, κατανοώντας τη δυναμική των προκλήσεων της νέας εποχής. Αυτή η ανταπόκριση είναι θετικότερη, καθώς, αφενός διατηρείται και προωθείται η ιστορική και πολιτισμική κληρονομιά και αφετέρου κατανοείται ως ένας χώρος ελεύθερης αναζήτησης/έκφρασης στις νέες, κάθε φορά, προκλήσεις της εποχής (Παπαδοπούλου, 2019).

Η Τέχνη είναι πρόσφορο μέσο διαθεματικής και διαπολιτισμικής προσέγγισης της εμπειρίας και της γνώσης. Οι διδάσκοντες μπορούν να συνεργαστούν, όταν πρόκειται για συνθετότερη επεξεργασία διαθεματικών θεμάτων. Σε κάθε ενότητα μαθημάτων, και όχι απαραίτητα σε μία διδακτική ώρα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσεγγίζει το θέμα από αρκετές πλευρές, ιστορική, κοινωνική, αισθητική, ώστε να επιτυγχάνεται σφαιρικότητα και ισορροπία. Σήμερα οι νέες γενιές μπορούν να χειριστούν την τεχνολογία προς όφελός τους. Μπορούν να πειραματιστούν και να δημιουργήσουν διαφορετικούς τρόπους έκφρασης. Υπάρχει ανοικτό πεδίο δράσης από έναν ήχο κλήσης στο κινητό μέχρι τη διασκευή ενός παραδοσιακού τραγουδιού με προγράμματα

εισαγωγής μοντέρνων οργάνων, ακόμη και την ταυτόχρονη συναυλιακή ορχήστρα μέσω ταυτόχρονης διαδραστικότητας από διαφορετικά μέρη του κόσμου (Παπαδοπούλου, 2019). Χρειάζεται κατάρτιση των εκπαιδευτικών, εξοικείωση με αυτούς τους νέους τρόπους επικοινωνίας και δημιουργίας, προώθηση των νέων τεχνολογιών στη διδακτική πράξη και καθοδήγηση των νεαρών μαθητών τους.

Από το βιβλίο του **Γιάννη Καλπούζου "Ουρανόπετρα"**, όταν ένας πατέρας μιλάει με το γιο του:

(*Πατέρας*) "...Έχει δρόμο που ορίζεις την πατημασιά σου και δρόμο όπου σου την ορίζουν άλλοι. Στοχάσου και διάλεξε σε ποιον θέλεις να πατάς".

(*Γιος*) "**Όπου πατώ είναι δικός μου δρόμος**".¹

Κάθε παιδί χρειάζεται ερεθίσματα που θα το βοηθήσουν να ανοίξει τα φτερά του, χωρίς απαραίτητα να γνωρίζει τον προορισμό του , αυτή όμως είναι η ομορφιά της δημιουργίας που φέρνει τις νέες πραγματικότητες. Αυτό άλλωστε προσδοκούμε από τις νέες γενιές... νέους δρόμους με νέα μέσα!

Λίστα τραγουδιών για το μάθημα της Γυμναστικής

1. ΑΛΕΚΟΣ ΚΙΤΣΑΚΗΣ - ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΜΑΝΟΥΛΑ (1).mp3

(<https://www.youtube.com/watch?v=4kLcF-XkTM>)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Ηπείρου**: Κλαρίνο, Βιολί, Λαούτο, Ντέφι

- 2.

Σβαρνιάρη Καραγκούνα, Κλαρίνο Γιώργος Σβάρνας, Λαούτο Τάσος Σβάρνας.mp3

(https://www.youtube.com/watch?v=ghzkZB_0QE4)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Θεσσαλίας** : Κλαρίνο, Βιολί, Λαούτο, Ντέφι

¹ Καλπούζος, Γιάννης (2019), *Ουρανόπετρα*, Εκδόσεις Ψυχογιός, ανακτήθηκε από <https://blog.psichogios.gr/oyranopetra-opoy-patw-einai-dikos-moy-dromos/>

3. Δώστα Λιανοχορταρούδια - Γλυκερία.mp3

(<https://www.youtube.com/watch?v=I10Cs6xPP2c>)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Θράκης** : Κλαρίνο, Γκάιντα, Νταούλι, Ούτι, Ποντιακή Λύρα

4. Ερωτόκριτος (αποχαιρετισμός) - Νίκος Ξυλουρης.mp3

(<https://www.youtube.com/watch?v=UwDomxyoFgU>)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Κρήτης** : Κρητική λύρα , Βιολί, Λαούτο

5. Κίνησε η Γερακίνα - Ξανθήπη Καραθανάση.mp3

(<https://www.youtube.com/watch?v=gTGB2cJeyJ4>)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Μακεδονίας** : Κλαρίνο, Βιολί, Λαούτο, Ντέφι

6. ΣΑΜΙΩΤΙΣΣΑ-ΝΙΚΟΣ ΚΟΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ.mp3

(https://www.youtube.com/watch?v=S_FLWhDr7cc)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Βορείου Αιγαίου** : Βιολί, Λαούτο, Σαντούρι

Γιάννης Πάριος - Ντάρι ντάρι.mp3

(https://www.youtube.com/watch?v=5t_9C_r8TUE)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Νοτίου Αιγαίου** : Βιολί, Λαούτο, Σαντούρι

7. 06. ΜΑΝΘΛΙ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟ [Κική Φραγκούλη].mp3

(https://www.youtube.com/watch?v=QB3nAy-_Cf4)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Πελοποννήσου** : Κλαρίνο, Βιολί, Λαούτο

8. ΡΟΥΣΑ ΠΑΠΑΔΙΑ.mp3

(https://www.youtube.com/watch?v=KtWLiL7WQbE&list=PLBbjIo5CC0kQ_bSNU M57ZMIuO-oOXxKjt)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Στερεάς Ελλάδας** : Κλαρίνο, Βιολί, Λαούτο, Νταούλι

9. Πέρδικα (ρούγα).mp3

(<https://www.youtube.com/watch?v=pLZN0l5hwqo>)

Γεωγραφικό διαμέρισμα **Ιονίων Νήσων** : Βιολί, Μαντολίνο, Κιθάρα

Πνευστά: Φλογέρα, Γκάιντα, Κλαρίνο

Έγχορδα: Λύρα, Βιολί, Λαούτο, Μαντολίνο

Κρουστά: Νταούλια, Τουμπερλέκι, Ντέφι

Εικόνες Οργάνων:

ΒΙΟΛΙ

<https://www.news247.gr/kosmos/to-pio-akrivo-violin.6104909.html>

Λαούτο

<http://www.rompogiannakis.com/el/music-instruments/laouto/35.html>

<https://fronik.wordpress.com/2011/03/09/λαουτα-2010-2/>

NTEΦΙ

<http://krousta.com/el/epirus-ntefi-ntaires/>

KAAPINO

<http://toklarino.blogspot.com/2010/07/blog-post.html>

Boehm system

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Λαούτο: <https://www.youtube.com/watch?v=ciTpfPM0Cak>

Κλαρίνο: <https://www.youtube.com/watch?v=GYdItuLIDx8>

Βιολί: <https://www.youtube.com/watch?v=WaWUFxrY9RI>

Ντέφι: <https://www.youtube.com/watch?v=M8zghlN9J2o>

<https://www.gnoristetinellada.gr/paradosi/mousiki/4098-makedonia-i-pio-ploysia-mousika-perioxi-tis-elladas>

Δημιουργία Video:

Χρησιμοποιήθηκε ένα εσωτερικό δωμάτιο με όσο το δυνατόν λιγότερες εξωτερικές ηχητικές παρεμβολές. Στήθηκαν δύο προβολείς, ο ένας απέναντί μου και ο άλλος πίσω δεξιά με τέτοιο τρόπο ώστε να φωτίζεται σωστά το σημείο που στεκόμουν. Εργάστηκα με μία κάμερα Panasonic (γι' αυτό και η λήψη είναι μονής λήψης) AG-HPX250EJ, τοποθέτησα ένα μικρόφωνο AEG 414, το οποίο συνέδεσα απευθείας πάνω στην κάμερα. Το μικρόφωνο είναι πυκνωτικό, χρειάζεται τροφοδοσία 48V, η κάμερα όμως που χρησιμοποιήθηκε έχει τη δυνατότητα να δίνει τροφοδοσία απευθείας στο μικρόφωνο. Έγινε έλεγχος WhiteBalance και ρυθμίστηκε η στάθμη του ήχου αναλόγως εάν μιλούσα ή έπαιζα, διότι η στάθμη του ήχου εναλλάσσεται αρκετά μεταξύ αυτών των ενεργειών. Στο ντέφι και στο κλαρίνο η ρύθμιση ήχου ήταν πολύ πιο υψηλή. Καθώς, είμαι ο ομιλητής, την κάμερα χειρίστηκε η σύζυγός μου, Σταματέλλα Μηνά, σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες-κατευθύνσεις τις δικές μου. Επαναλάβαμε τις λήψεις όσες φορές χρειάστηκαν ώστε να παραχθεί αυτό που επιθυμούσα. Τα δεδομένα αποθηκεύτηκαν στην κάρτα μνήμης P2 της κάμερας και στη συνέχεια μετέφερα τα αρχεία μέσω mini-usb καλώδιο στον υπολογιστή. Στο περιβάλλον πλέον του υπολογιστή, έχοντας εγκαταστήσει το πρόγραμμα "EDIUS 9", εισήγαγα το αρχείο. Με το πρόγραμμα αυτό έκανα το μοντάζ που χρειάστηκε για το τελικό αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, αφαίρεσα τα κομμάτια που δεν επιθυμούσα την προβολή τους, επιλέγοντάς τα, με την εντολή «ADD/CUTPOINT», έχοντας ένα καθαρό κομμάτι να επεξεργαστώ, πρόσθεσα στην αρχή και στο τέλος τις φωτογραφίες που επιθυμούσα. Η πρώτη που εμφανίζεται την έχω ανασύρει από το διαδίκτυο² ενώ η τελευταία είναι οικογενειακή φωτογραφία στην οποία απεικονίζεται ο παππούς μου να παίζει ντέφι. Πρόσθεσα το ανάλογο κείμενο στις φωτογραφίες αυτές καθώς και μουσική, επεκτείνοντας ή επαναλαμβάνοντας το μοτίβο για όση διάρκεια ήθελα να ακουστεί το κάθε κομμάτι. Χρησιμοποιώντας «TRANSITIONS» έκανα την εναλλαγή των σκηνών και συγκεκριμένα στην αρχή και στο τέλος το "disort". Για να εισάγω τον ήχο δημιούργησα ένα καινούριο κανάλι ήχου προσθαφαιρώντας τα σημεία που ήθελα να ακουστούν. Ενώ οι φωτογραφίες που δεν επηρέαζαν τη σειρά των σκηνών εισήχθησαν στο ίδιο κανάλι με τις λήψεις. Στο κανάλι του ήχου έχουμε τις επιλογές "VOLUME" και "PAN", με την πρώτη κάνουμε τις αυξομειώσεις του ήχου χωρίζοντάς την σε

τμήματα και ρυθμίζοντάς τα στο σημείο που θέλουμε, της έντασης δηλαδή του κομματιού ενώ με τη δεύτερη κατευθύνουμε δεξιά ή αριστερά που θέλουμε να πηγαίνει ο ήχος. Έχοντας διαμορφώσει το κομμάτι μας επέλεξα από το «Αρχείο» την εντολή “ADDTOBATCHLIST” και επέλεξα τη μορφή που θέλω να αποθηκευτεί, επιλέγοντας την “STANDARDDEFINITION-SD”. Τελικά έκανα εξαγωγή “EXPORT” επιλέγοντας όλη την αλληλουχία που είχα επιλέξει στη μορφή που επιθυμώ (mp4).

Βιβλιογραφία

- Anderson, Warren D 1994. *Music and Musicians in Ancient Greece*. Ithaca: Cornell University Press.
- Baud-Bovy, S. (1984). *Essay on the Greek folk song* (3rd ed.). Nafplio, Greece: Peloponnese Folklore Foundation
- Chianis, S. (1988). *Survival of Greek Folk Music in New York*. New York Folklore, 14 (3-4), 37–48.
- Chianis, S. and Brandl, R. M. 2001 “*Greece, IV. Folk Music*”. In S. Sadie and J. Tyrrell (eds), *New Grove Dictionary of Music and Musicians*, Vol. 10, 353-359. London: Macmillan.
- Comotti, Giovanni. 1989. *Music in Greek and Roman Culture*. Trans. Rosario V. Munson. Baltimore and London: Johns Hopkins University Press.
- Godwin, Joscelyn, 2017. *Harmonies of Heaven and Earth: The Spiritual Dimensions of Music from Antiquity to the Avant-Garde*. London: Thames and Hudson.
- Kapsomenos, E. G. 1990 *Demotic Song: A Different Approach*, Athens: Arsenides.
- Karas, S. 1973 *To Love Greek Music* (1st edition 1946). Athens: Society for the Dissemination of Greek Music.
- Kayser, Hans. 2011. *Akroasis: The Theory of World Harmonics*. Trans. Robert Lilienfeld. Boston: Plowshare Press

- Levy, K. and Troelsgard, C. 2001 “*Byzantine chant*”. In S. Sadie and J. Tyrrell (eds), *New Grove Dictionary of Music and Musicians*. Vol. 4, 734- 756. London: Macmillan
- Loukatos, D. S. (1978). *Εισαγωγή στην Ελληνική Λαογραφία* Athens: Greek National Bank’s Educational Foundation
- Malevitsis, C. (1985). *Το δημοτικό τραγούδι ως περιεχόμενο της συνειδήσεως του νέου ελληνισμού* Athens: Analogio b’publications.
- Sachs, C. (1943). *The rise of music in the ancient world: East and west*. New York, NY: Dover.
- Scally, A., Durbin, R. (2012). *Revising the human mutation rate: Implications for understanding human evolution*. *Nature Reviews Genetics*, 13, 745–753.
- Scarre, C. (Ed.). (2013). *The human past: World prehistory and the development of human societies*. London, England: Thames & Hudson.
- Snyder, J. (1998). *Sappho and other women musicians in Attic vase painting*. In Buckley, A. (Ed.), *Hearing the past: Essays in historical ethnomusicology and the archaeology of sound* (pp. 165–190). Liège, Belgium: Université de Liège.
- Spyridakis, G. K. & Peristeris, S. D. (1968). *Ελληνικά Δημοτικά Τραγούδια* Athens: Publications of the Research Centre of Greek Folklore.
- Stamou, L. (2002). *Plato and Aristotle on music and musical education: Lessons from Ancient Greece*. *International Journal of Music Education*, 39(1), 3–16.
- Sterelny, K. (2011). *From hominins to humans: How sapiens became behaviourally modern*. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 366, 809–822.
- Sterelny, K., Hiscock, P. (2014). *Symbols, signals, and the archaeological record*. *Biological Theory*, 9(1), 1–3.
- Stolba K. Marie, *The Development of Western Music: A History, brief second edition*. Madison: Brown & Benchmark Publishers, 1995

- Tomlinson, G. (2015). *A million years of music: The emergence of human modernity*. New York, NY: Zone.
- van der Schyff, D., Schiavio, A. (2017). *Evolutionary musicology meets embodied cognition: Biocultural coevolution and the enactive origins of human musicality*. *Frontiers in Neuroscience*, 11, 519.
- von Lieven, A. (2004). *Music archaeology—music philology: Sources on ancient Egyptian music and their inherent problems*. In Hickmann, E., Eichmann, R. (Eds.), *Music archaeological sources. Studien zur Musikarchäologie IV, Orient-Archäologie 15* (pp. 99–105). Rahden, Germany: Verlag Marie Leidorf GmbH.
- Wellesz, E. 1998 *A History of Byzantine Music and Hymnography* (3rd edition, 1st edition 1961). Oxford: Oxford University Press.
- Καλπούζος, Γιάννης (2019), *Ουρανόπετρα*, Εκδόσεις Ψυχογιός, ανακτήθηκε από <https://blog.psichogios.gr/o-uranopetra-opoy-patw-einai-dikos-moy-dromos/>
- Μιχαηλίδης, Σ. (1967). *Folk Songs of Mantinea*, Greece by Sotirios (Sam) Chianis [book review]. *Journal of the International Folk Music Council*, 19, 128. Retrieved online on January 28, 2020 from <http://www.jstor.org/stable/942212>
- Παπαδοπούλου, Α. (2018). *Σημειώσεις μαθημάτων: Παιδαγωγικά I & II*.
- Παπαδοπούλου Αγνή (2019). *Σημειώσεις μαθημάτων: Διδακτική της Τέχνης στην Π/θμια Εκπαίδευση: Περιεχόμενο και Πρακτική Εμπειρία και Διδακτική της Τέχνης και Δημιουργικές Τεχνολογίες*
- Χιανής, Σ. (1988). *Survival of Greek Folk Music in New York*. *New York Folklore*, 14 (3-4), 37–48.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έντυπο Ενημέρωσης σχετικά με την Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Γενικά:

Το παρόν έντυπο ενημέρωσης του ερευνητή Καραγιάννη Γεωργίου το οποίο απευθύνεται στους συμμετέχοντες της διεξαγωγής της έρευνάς του με τίτλο

«Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδος μέσω των νέων τεχνολογιών» έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 [για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)] και έχει ως στόχο την παροχή ενημέρωσης σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πελατών της.

Υπεύθυνος Επεξεργασίας:

Ο εκπονητής της έρευνας και επεξεργασίας είναι ο Καραγιάννης Γεώργιος, ο οποίος φέρει την ιδιότητα του Υπευθύνου Επεξεργασίας.

Ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας ορίζεται με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνος ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Νομιμότητα της επεξεργασίας:

Ο ερευνητής, δύναται να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εφόσον συντρέχει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης στην οποία συμβάλλετε ή για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτησή σας πριν από τη σύναψη σύμβασης,
- β) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση της ΑΕΔΑΚ ή για την επιδίωξη των εννόμων συμφερόντων της που απορρέουν από τις συναλλακτικές της σχέσεις με τους πελάτες ή από άλλα απορρέοντα από την ισχύουσα νομοθεσία δικαιώματά της,
- γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο,
- δ) έχετε συναινέσει ειδικά, ρητά και εγγράφως στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σας αφορούν για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς όπως εν προκειμένω δηλαδή για την εκπόνηση επιστημονικής έρευνας και

υπό την προϋπόθεση ότι η επεξεργασία δεν θεμελιώνεται σε κάποια εκ των ανωτέρω υπό α έως γ αναφερόμενων νομίμων βάσεων*.

Σημειώνεται ότι στην έννοια της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων συμπεριλαμβάνεται κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.

**Σε περίπτωση που η επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων στηρίζεται στην παροχή συναίνεσης εκ μέρους έχετε δικαίωμα να ανακαλέσετε τη συγκατάθεσή σας ανά πάσα στιγμή, η σχετική δε ανάκληση δε θίγει τη νομιμότητα της επεξεργασίας που βασίστηκε στη συγκατάθεση προ της ανάκλησής της. Η ανάκληση διενεργείται με σχετικό έγγραφο που υποβάλλεται, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας των δεδομένων ήτοι τον ερευνητή και ισχύει από την ημερομηνία υποβολής του και εφεξής.*

Είδος δεδομένων που επεξεργάζεται στα πλαίσια της ερευνητικής διαδικασίας ο ερευνητής

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία επεξεργάζεται ο ερευνητής στα πλαίσια της ερευνητικής διαδικασίας, δύνανται να έχουν περιέλθει σε γνώση του, στο πλαίσιο της ερευνητικής διαδικασίας ενώ πρόκειται δε για τα ακόλουθα δεδομένα:

- Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο συμμετέχοντος στην έρευνα
- Χώρα Γέννησης
- Υπηκοότητα
- Επάγγελμα
- Στοιχεία Επικοινωνίας: Κινητό Τηλέφωνο, Τηλέφωνο Κατοικίας, Τηλέφωνο Εργασίας, Email, Διεύθυνση Αλληλογραφίας.

Ο ερευνητής δεν επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, ούτε γενετικά ή βιομετρικά δεδομένα με σκοπό την ταυτοποίηση του συμμετέχοντος ή δεδομένα που αφορούν την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή του πελάτη ή τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

Δεδομένα ανηλίκων:

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν σε ανήλικους εκτελείται με την αυστηρή προϋπόθεση της προηγούμενης συγκατάθεσης των γονέων ή των ασκούντων τη γονική μέριμνα αυτών, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Εν προκειμένω, δεν συμμετέχει κανένας ανήλικος στην έρευνα.

Σκοποί της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων

α) η διεξαγωγή της έρευνας και η εξαγωγή ερευνητικών συμπερασμάτων σχετικά με το πως μπορεί να μεταλαμπαδευτεί η παράδοση των μουσικών οργάνων και της μουσικής ιστορίας στις νέες γενιές.

Φύλαξη και χρόνος διατήρησης των δεδομένων:

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων υπόκεινται σε επεξεργασία, τηρούνται και φυλάσσονται από τον ερευνητή σε ασφαλές περιβάλλον, αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται και μόνο για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών, με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία. .

Δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων:

Το υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων διαθέτει τα εξής δικαιώματα: α) δικαίωμα για ενημέρωση και πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και λήψης πληροφοριών για αυτά, καθώς και για την προέλευση τους, τους σκοπούς επεξεργασίας τους, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών τους και το χρονικό διάστημα αποθήκευσής τους ,

β) δικαίωμα για υποβολή αιτήματος διόρθωσης,

γ) δικαίωμα διαγραφής των δεδομένων, με την επιφύλαξη, ωστόσο, των υποχρεώσεων και των νομίμων δικαιωμάτων του ερευνητή και του Πανεπιστημίου για διακράτησή τους για ελάχιστο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, δυνάμει του εκάστοτε ισχύοντος νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου,

δ) δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας των δεδομένων, εφόσον, είτε αμφισβητείται η ακρίβεια τους, είτε η επεξεργασία τους είναι παράνομη, είτε δεν συντρέχει πλέον ο σκοπός της επεξεργασίας και υπό την προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται νόμιμος λόγος για τη διακράτησή τους,

ε) δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι η επεξεργασία βασίζεται σε συγκατάθεση του συμμετέχοντος και διενεργείται με αυτοματοποιημένα μέσα (η ικανοποίηση του εν λόγω δικαιώματος τελεί υπό την επιφύλαξη των νομίμων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ερευνητή και του Πανεπιστημίου για διακράτηση των δεδομένων και εκπλήρωση καθήκοντός τους προς το ερευνητικό συμφέρον) και

στ) δικαίωμα εναντίωσης στην επεξεργασία των δεδομένων τους

Ασφάλεια:

Ο ερευνητής έχει λάβει αυστηρά μέτρα ασφαλείας για τη διασφάλιση του απορρήτου και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων στην έρευνα από κάθε παράνομη ή αθέμιτη επεξεργασία, τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία.

ΕΝΤΥΠΟ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Τίτλος Ερευνητικής Εργασίας:

Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδος μέσω των νέων τεχνολογιών

Ερευνητής: Καραγιάννης Γεώργιος (email: t11kara1@ionio.gr -

Τηλέφωνο: 6947619345)

1. Σκοπός της ερευνητικής εργασίας

Σκοπός της μελέτης είναι δημιουργία ενός ένθετου (για την Ε΄ Δημοτικού) για το μάθημα των Εικαστικών το οποίο θα είναι ένα διαθεματικό/πολυθεματικό project και θα περιλαμβάνει διαδραστικά μέσα εκμάθησης. Το βιβλίο θα διδάσκεται στο δεύτερο μισό της σχολικής χρονιάς (1 ώρα την εβδομάδα για 4 εβδομάδες). Το θέμα του βιβλίου θα είναι: «Διδασκαλία της παραδοσιακής μουσικής και των παραδοσιακών οργάνων της Ελλάδος μέσω των νέων τεχνολογιών». Στο ένθετο θα περιληφθούν εκτός των άλλων, συνέντευξη από παραδοσιακό οργανοπαίκτη των οργάνων αυτών μέσω της χρήσης κατάλληλου ημιδομημένου ερωτηματολογίου.

Προτού συμφωνήσετε με τη συμμετοχή σας στην έρευνα, βεβαιωθείτε ότι:

☐ Έχετε διαβάσει και κατανοήσει το έντυπο ενημέρωσης σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σας αφορούν στο πλαίσιο της εν λόγω έρευνας (εφεξής «Έντυπο Ενημέρωσης») και ό,τι απορίες είχατε σχετικά με αυτήν απαντήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό

☐ Μέσω του Εντύπου Ενημέρωσης λάβατε γνώση σχετικά με τη διάρκεια της έρευνας και τις διαδικασίες της, ήτοι ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σας αφορούν πρόκειται να επεξεργαστούν στο πλαίσιο της έρευνας, ποια / ποιες πράξεις επεξεργασίας θα διενεργηθούν επί αυτών, πόσο καιρό θα τηρηθούν από τον ερευνητή και πώς εξασφαλίζεται η ασφαλή τήρησή τους

☐ Έχετε ενημερωθεί, μέσω του Εντύπου Ενημέρωσης σχετικά με τα δικαιώματά σας, όπως αυτά απορρέουν από το Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR)(εφεξής «ΓΚΠΔ»).

☐ Γνωρίζετε ότι η συμμετοχή σας στην εν λόγω επιστημονική έρευνα είναι εθελοντική.

Μπορείτε να αποχωρήσετε από την έρευνα ανά πάσα στιγμή, χωρίς καμία συνέπεια / κύρωση, ανακαλώντας τη συγκατάθεσή σας στο e-mail: (t11kara1@ionio.gr) ή με τη φυσική σας παρουσία ενώπιον του υπεύθυνου ερευνητή.

2. Διαδικασία

Οι συμμετέχοντες οργανοπαίκτες θα λάβετε μέρος στην έρευνα μέσω συνέντευξης με τον ερευνητή, η οποία θα διενεργηθεί με τη χρήση κατάλληλου ερωτηματολογίου.

3. Κίνδυνοι και ενοχλήσεις

Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος από την συμμετοχή σας στην έρευνα, ούτε θα προκληθεί καμία βλάβη σε έννομα αγαθά σας από την συμμετοχή σας.

4. Προσδοκώμενες ωφέλειες

Με την συμμετοχή σας θα συμμετάσχετε στη διενέργεια μιας έρευνας από την οποία θα εξαχθούν επιστημονικά συμπεράσματα για το υπό ανάλυση ζήτημα τα οποία δεν είναι επί του παρόντος διαθέσιμα και υπάρχει αναγκαιότητα εξαγωγής τους. Η χρησιμότητα της έρευνας έγκειται στο ότι θα καλύψει ένα ερευνητικό κενό καθώς σήμερα δεν υπάρχει στην εκπαίδευση παρόμοιο project, με αποτέλεσμα το εν λόγω πεδίο να κινδυνεύει με πλήρη αφανισμό ιδίως στη νέα γενιά. Η διερεύνηση των υπό ανάλυση ζητημάτων μπορεί επιπλέον να αποτελέσει τη βάση για τη διενέργεια περαιτέρω ερευνητικών μελετών στο μέλλον και ειδικότερα για το πως μπορεί να διδαχθεί η παράδοση των μουσικών οργάνων και της μουσικής ιστορίας στις νέες γενιές.

5. Δημοσίευση δεδομένων – αποτελεσμάτων

Η συμμετοχή σας στην έρευνα συνεπάγεται ότι συμφωνείτε με τη μελλοντική δημοσίευση των αποτελεσμάτων της, με την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες θα είναι ανώνυμες και δε θα αποκαλυφθούν τα ονόματα των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα που θα συγκεντρωθούν θα κωδικοποιηθούν με αριθμό, ώστε το όνομά σας δε θα φαίνεται πουθενά.

6. Πληροφορίες

Μη διστάσετε να κάνετε ερωτήσεις γύρω από το σκοπό ή την διαδικασία της εργασίας. Αν έχετε οποιαδήποτε αμφιβολία ή ερώτηση ζητήστε μας να σας δώσουμε διευκρινίσεις.

7. Ελευθερία συναίνεσης

Η συμμετοχή σας στην εργασία είναι εθελοντική. Είστε ελεύθερος-η να μην συναινέσετε ή να διακόψετε τη συμμετοχή σας όποτε το επιθυμείτε.

8. Δήλωση συναίνεσης

Διάβασα το έντυπο αυτό και κατανοώ τις διαδικασίες που θα ακολουθήσω. Συναινώ να συμμετάσχω στην ερευνητική εργασία κι επίσης δηλώνω ότι συναινώ να παραχωρηθεί και να χρησιμοποιηθεί το μουσικό όργανο με το οποίο ασχολούμαι, σε όλη τη διαδικασία της διεξαγωγής της, προς έκθεση και πειραματισμό, ως κινητή παρουσίαση, ώστε τα παιδιά στην τάξη να δραστηριοποιηθούν με αυτό στα πλαίσια της διαδραστικότητας που απαιτεί ο σχεδιασμός της έρευνας και της εξαγωγής των αντίστοιχων συμπερασμάτων.

9. Εμπιστευτικότητα.

Ο ερευνητής και το Πανεπιστήμιο δεσμεύεται να τηρεί πλήρη εμπιστευτικότητα για όλες τις πληροφορίες που θα αποκτηθούν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας και οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίησή σας.

Πιο συγκεκριμένα, δεδομένα που σας αφορούν θα δημοσιευτούν μόνο εφόσον υπάρχει η ρητή συγκατάθεσή σας ή είναι πλήρως ανωνυμοποιημένα. Επιπλέον, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της έρευνας υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις, ήτοι στις προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ήτοι του Κανονισμού GDPR 2016/679/EU

Για τυχόν απορίες σε θέματα αναφορικά με την επιστημονική έρευνα, μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον υπεύθυνο ερευνητή κ. Καραγιάννη Γεώργιο καθώς και με τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (εφεξής «ΥΠΔ») του Πανεπιστημίου για απορίες σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σας αφορούν.

Ημερομηνία: __/__/__

Ονοματεπώνυμο και υπογραφή συμμετέχοντος

Υπογραφή ερευνητή
